

ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ

ДО ЮВІЛЕЮ ПРОФЕСОРА ОЛЕГА АДАМЕНКА

Відомому українському геологу і екологу, доктору геолого-мінералогічних наук, професору, лауреату Державної премії СРСР в галузі науки і техніки, всіма шанованому Олегу Максимовичу Адаменку виповнилось 70 літ. Народився в с. Воловиця, нині Борзнянського району, на Чернігівщині 17 (записали 23) листопада 1935 р. під знаком Скорпіона, у рік Кабана, в сім'ї сільських учителів. Закінчив Ядугинську середню школу (1952) в тому ж районі та Ленінградський гірничий інститут (1957), де здобув професію гірничого інженера-геолога з геологічної зйомки та пошуків корисних копалин. В 1957-1968 рр. працював у польових геологічних партіях Західносибірського геологічного управління, пройшовши шлях від старшого колектора (техніка) до головного геолога експедиції. Був першовідкривачем родовищ поліметалів, залізних руд, рідко земельних та радіоактивних елементів. В 1967 р. захистив кандидатську дисертацію "Основні закономірності геологічного розвитку Кулундинської западини" (спеціальність "загальна та регіональна геологія"). В 1968-1974 рр. працював старшим науковим співробітником лабораторії неотектоніки і геоморфології Інституту земної кори Сибірського відділення АН СРСР, де в 1972р. захистив докторську дисертацію "Передалтайська западина та основні закономірності формування передгірських опускань" (спеціальність — та ж). Читав курси неотектоніки і палеогеографії на географічному факультеті Іркутського державного університету.

В сибірський період (1957-1974) наукової діяльності О.М. Адаменко розробив методику глибинного геологічного картування похованих під платформовим чохлам складчастих структур, що дало можливість прогнозувати і відкрити ряд родовищ паливно-енергетичної сировини і рудних корисних копалин. Очолюючи авторські колективи кількох монографій і працюючи заступником головного редактора академіка О.Лі Яншина 15-томної серії монографій "Історія розвитку рельєфу Сибіру та Далекого Сходу", О.М. Адаменко виявив мезозойсько-кайнозойську (останні 200 млн. років) етапність розвитку Західного та Східного Сибіру, Якутії, Бурятії, Алтаю, Саян, Байкальської рифтової зони, що дало змогу організувати пошуки руд бокситів, рідкоземельних металів, розсипів золота, алмазів та ін., а також дати наукове обґрунтування охорони унікальних природних екосистем від Уралу до Тихого океану. Експедиційні дослідження сибірського періоду охоплювали також Монголію, Якутію, Евенкію, Киргизстан, Туркменію, Узбекистан, Таджикистан, Хібіни, Руську рівнину, що дало О.М. Адаменку можливість виділити основні морфогенетичні типи великих акумулятивних рівнин світу та обґрунтувати тектонотипи передгірських прогинів.

Велику увагу О.М. Адаменко приділяв археологічним дослідженням, відкривши та визначивши геологічний вік і палеоекологічні умови мешканців палеоліту в долинах Обі, Єнісею, Лени, Ангари.

В 1974-1984 рр. О.М. Адаменко працює професором кафедри загальної геології, завідувачем кафедри геології і розвідки нафтових і газових родовищ, проректором Івано-Франківського інституту нафти і газу, одночасно досліджуючи неотектоніку, геоморфологію

та четвертинні відклади Карпатського регіону та впроваджує геохімічні методи пошуків нафти і газу у Передкарпатському прогині.

В 1984-1988рр. О.М.Адаменко організовує лабораторію палеогеографії і еволюції природних ландшафтів в Інституті геофізики та геології, а потім у Відділі географії АН Молдови (м Кишинів), де він розробив методику комплексних палеогеографічних досліджень викопних ґрунтів, палерклімату, древнього алювію та лесових покривів, що дало змогу відтворити багатоетапну історію розвитку долин Дністра і Прута та придунайських і причорноморських лиманів. З 1988р. О.М.Адаменко знову в Івано-Франківському державному (з 2003р. національному) технічному університеті нафти і газу, де створює кафедру теоретичних основ геології (1988-1992), потім кафедру інженерної екології та загальної геології (1993-1994) і нарешті з 1995 р. - кафедру екології, яка з 1998 р. щорічно випускає 1-2 магістрів державного управління, 5-7 магістрів і 30-35 інженерів з екології та охорони навколишнього середовища. В 1998р. він організовує кафедру екології в Інституті менеджменту та економіки (м Івано-Франківськ) з філіалами в м Яремче, м Виноградіві Закарпатської області та м Копичинці Тернопільської області, а також очолює в якості проректора з наукової роботи наукові дослідження в цьому інституті. З 1994 р. О.М. Адаменко голова, а з 2004 р. — заступник голови спеціалізованої вченої ради з докторських дисертацій з екологічної безпеки.

Одночасно О.М.Адаменко проводить плідні науково-дослідні роботи, організувавши в 1989р. перший в Україні Карпатський інженерно-екологічний центр, а потім Інститут екологічного моніторингу (1992) та Інститут екологічної безпеки і природних ресурсів (1995).

Основним науковим досягненням цього періоду була розробка нової інформаційної технології – комп'ютерної системи екологічного моніторингу, екологічної безпеки, прогнозу та попередження надзвичайних ситуацій, природних і техногенних катастроф. О.М.Адаменко разом зі своїм учнем доктором геолого-мінералогічних та доктором географічних наук професором Г.І. Рудьком заснували новий напрямок у науці — екологічну геологію, який потім перетворився в нову навчальну дисципліну, нову спеціальність і нову галузь природоохоронної діяльності. Основні наукові розробки О.М. Адаменка цього періоду опубліковані в 16 підручниках, 25 монографіях та збірках наукових праць. 1999 р. по 2003 р. він був головним редактором “Наукового вісника Інституту менеджменту та економіки”.

В молдавський (1984-1988) і карпатський (1974-1984, 1988 і донині) періоди О.М.Адаменко веде активні археологічні дослідження в долинах Дністра, Тиси, Прута, в Таджикистані, на Алтаї, в Угорщині. Багато років він вивчає найдревнішу (понад 1млн. років) палеолітичну стоянку Королеве в Закарпатті. Результати цих досліджень опубліковані в Кореї, Китаї, Японії, США, Голландії, ФРН, Польщі, Франції, а в 1999р. в м Дурбан (Південно-Африканська Республіка) на XV конгресі Міжнародного союзу з вивчення четвертинного періоду (ШОЛПА), до складу якого входять 50 країн світу, О.М. Адаменко був обраний віце-президентом підкомісії з геоархеології палеоліту. Він – єдиний представник України в керівних органах цієї авторитетної міжнародної організації. О.М. Адаменко опублікував більше 600 наукових робіт. Під його науковим керівництвом захищено 4 докторські і 13 кандидатських дисертацій.

Свій багатий науково-практичний і педагогічний досвід О.М. Адаменко передає учням-докторантам, аспірантам, студентам, серед яких користується високим авторитетом.

Олег Максимович Адаменко — відомий в Україні і далеко за її межами науковець, засновник плідної школи раціонального використання і захисту природи. Наукова школа професора О.М. Адаменка формувалась із його ідей, гіпотез та теорій, що втілювались у життя учнями і ним особисто, ґрунтуючись на науково-виробничих дослідженнях, розпочатих у 1957р.

Деякі дослідники, служителі науки, не залишаються сам-на-сам зі своїми ідеями, а

щедро діляться ними зі своїми учнями. До таких належить і Олег Максимович Адаменко — лауреат Державної премії СРСР в галузі науки і техніки (1978), доктор геолого-мінералогічних наук (1973), професор (1978), академік Академії наук технологічної кібернетики України (1991), академік Української нафтогазової академії (1995), академік Міжнародної академії наук, технологій та інжинірингу (1997), віце-президент підкомісії з геoarхеології палеоліту Міжнародного союзу з вивчення четвертинного періоду (ДООДДА), директор науково-дослідного інституту екологічної безпеки і природних ресурсів та завідувач кафедри екології Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, завідувач кафедри екології Інституту менеджменту та економіки в м. Івано-Франківську.

За довгорічну творчу діяльність, починаючи з 1957 р. і до цього часу, О.М. Адаменко створив кілька наукових напрямків своєї школи - загальна та регіональна геологія і пошуки родовищ корисних копалин, геологія нафти і газу, геотектоніка і неотектоніка, четвертинна геологія, геоморфологія, палеогеографія, археологія, екологія — і по кожному з них опублікував десятки і сотні статей, багато монографій і підручників. Його ідеї втілювались у виробництво, у пошуки корисних копалин на просторах Сибіру, а наукові розробки — в обґрунтування захисту унікальних природних екосистем Росії, Молдови, України

Редакційна колегія часопису, колеги по співпраці, учні зичать Вам, Олеже Максимовичу, міцного здоров'я та плідної творчої праці на благо нашого суспільства.